

สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน
 เลขรับ..... 800
 วันที่ 17 มิ.ย. 2563
 เวลา 10.44

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน กลุ่มงานเฝ้าระวังฯ ๒ โทร ๑๓๘๘๘
 ที่ สม ๐๐๐๕/ว ๒๒๒๒ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ฉบับที่ ๕

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

☐ รองเลขาธิการฯ (นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์)	☐ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
☐ รองเลขาธิการฯ (นางสาวอัจฉรา ฉายากุล)	☐ ผู้อำนวยการสำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
☐ ที่ปรึกษาสำนักงานฯ (นางพรรษา บุญรัตน์)	☐ ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
☐ ที่ปรึกษาสำนักงานฯ (นายอัญญะรัฐ เอ่งฉ้วน)	☐ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน
☐ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	☐ ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน
	☐ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
	☐ ผู้อำนวยการสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
	☐ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
	☐ ผู้อำนวยการสำนักดิจิทัลสิทธิมนุษยชน
	☐ ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน

ด้วยสำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนได้ติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิดและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน โดยประสานงานกับสำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน ซึ่งสำนักเฝ้าระวังฯ ได้ติดตามและจัดทำเป็นรายงานเสนอ กสม. ด้านบริหาร ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ เพื่อทราบแล้ว

ในการนี้ สำนักเฝ้าระวังฯ ขอเสนอรายงานผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโควิด-๑๙ และมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ ๕ (ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓) โดยสามารถสแกนจาก QR Code ที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อโปรดทราบและใช้ประโยชน์ตามที่เห็นควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสาวชุลีพร เดชชำ)

ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวัง

และประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน

รายงานโควิด ฉบับที่ ๕

<http://docs.nhrc.or.th/uploads/79543-covid-19-vol5.pdf>

เรียน alvo.

- เกือบทราบ ไม่ทราบ
 อื่นๆ แจ้งเรื่อง

(นายบรรณรัตน์ สุภาพรพงศ์)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน

17 มิ.ย. 2563

บทสรุปผู้บริหาร

ในช่วงครึ่งหลังของเดือนพฤษภาคม จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-๑๙ รายใหม่มีแนวโน้มลดลง และมีจำนวนต่ำกว่า ๕ รายต่อวัน บางวันไม่มีรายงานผู้ติดเชื้อรายใหม่ ยกเว้นวันที่ ๒๗ และ ๒๘ มีรายงานผู้ติดเชื้อใหม่จำนวน ๙ ราย และ ๑๑ ราย ตามลำดับ ทุกคนเป็นผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศและกักตัวอยู่ใน state quarantine สำหรับข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ มีผู้ติดเชื้อสะสม ๓,๐๘๑ ราย รักษาหาย ๒,๙๖๓ ราย เสียชีวิตรวม ๕๗ ราย

รัฐบาลได้ใช้มาตรการผ่อนคลายเป็นระยะที่ ๒ ต่อจากระยะที่ ๑ ซึ่งใช้ในครั้งแรกของเดือนพฤษภาคม โดยให้สามารถดำเนินการหรือทำกิจกรรมบางอย่างในด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตเพิ่มเติม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด สำหรับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และจากมาตรการของรัฐในช่วงวันที่ ๑๖ - ๓๑ พฤษภาคม มีดังนี้

๑. ด้านแรงงาน พบว่า รัฐบาลได้เร่งจ่ายเงินเพื่อชดเชยรายได้ (๕,๐๐๐ บาท) แก่แรงงานนอกระบบให้ครบถ้วนและแก้ไขปัญหาแก่กลุ่มที่ยังไม่ได้รับเงินเยียวยา ในขณะที่เดียวกันยังมีแรงงานได้รับผลกระทบจากการเลิกจ้างหรือลดพนักงาน รัฐบาลมีแผนที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยในเดือนเมษายนได้ออกกฎหมายทางการเงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙ จำนวน ๓ ฉบับ โดยรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๒. ด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ทดลองการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ซึ่งพบปัญหาอุปสรรคบางประการ หลายฝ่ายยังมีความกังวลว่า แนวทางจัดการเรียนการสอนออนไลน์และการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมอาจเป็นอุปสรรคต่อโอกาสเข้าถึงการศึกษาของเด็กในครอบครัวที่ฐานะยากจน เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กที่ต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กในพื้นที่ห่างไกลซึ่งไม่มีไฟฟ้าหรือสัญญาณอินเทอร์เน็ต โรงเรียนขนาดเล็กหรือในพื้นที่ห่างไกลซึ่งไม่อาจจัดการเรียนออนไลน์ แม้ครึ่งหลังของเดือนพฤษภาคม กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะให้จัดการเรียนในสถานศึกษาบางแห่ง แต่การจัดการเรียนสำหรับเด็กกลุ่มนี้เป็นเรื่องของโรงเรียนแต่ละแห่ง ยังไม่มีแนวทางหรือการช่วยเหลือที่ชัดเจนจากส่วนกลาง

๓. ผลกระทบต่อบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ พบว่า การให้ความช่วยเหลือคนไร้บ้านที่ทำโดยหน่วยงานของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน จะเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย ตรวจเชื้อโควิด-๑๙ ในพื้นที่แจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันโรค ในบางจังหวัดได้มีคำสั่งกำหนดให้สถานดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิงบางประเภทเปิดให้บริการได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้จ่ายเงินเยียวยาแก่กลุ่มเปราะบาง รวมถึงผู้สูงอายุ จำนวน ๙.๖๖ ล้านคน เครือข่ายภาคประชาสังคมได้ขอให้กรมอนามัยมีมาตรการแก้ไขปัญหาผู้หญิงที่ประสงค์ทำแท้งแต่มีอุปสรรค เนื่องจากช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ สถานบริการสุขภาพบางแห่งหยุดให้บริการยุติการตั้งครรภ์ชั่วคราว กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น (อาหาร เตรียมช่วยเหลือเรื่องค่าเทอม) แก่เด็กในครอบครัวยากจนในชุมชนแออัด ในครึ่งหลังของเดือนพฤษภาคม มีข้อมูลว่าบุคลากรทางการแพทย์ได้แสดงความห่วงใยเกี่ยวกับภาวะทุพโภชนาการของเด็กเนื่องจากปิดเทอมนาน โดยเฉพาะในเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาสที่ต้องพึ่งพิงอาหารกลางวันจากโรงเรียน ธนาคารหลายแห่งปฏิเสธไม่ให้คนพิการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร ส่งผลให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงมาตรการดูแลและเยียวยาของรัฐบาลซึ่งต้องทำผ่านบัญชีธนาคาร สำหรับคนพิการที่ได้รับเบี้ยความพิการอยู่แล้วกรมบัญชีกลางจะโอนเงินเข้าบัญชีคนพิการโดยตรง ส่วนผู้ที่ไม่ได้บัญชีธนาคาร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเป็นเงินสด คนพิการที่ไม่ได้รับเบี้ยความพิการ

ให้สำนักงาน พม. จังหวัดโอนเงินเข้าบัญชีคนพิการโดยตรง หรือจ่ายเป็นเงินสด กลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่ม เช่น ชาวเล เกาะหลีเป๊ะ ประสบอุปสรรคในการเข้าถึงความช่วยเหลือตามมาตรการของรัฐซึ่งกำหนดให้ต้องลงทะเบียน และมีบัญชีธนาคาร ในครั้งหลังของเดือนมีรายงานว่ามิชาวเล เกาะหลีเป๊ะ หลายคนสามารถทยอยเปิดบัญชีธนาคารได้ด้วยความช่วยเหลือของธนาคาร กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ในเรือนจำ โดยเปิดให้มีการเยี่ยมญาติตามเงื่อนไขด้านการป้องกันและควบคุมโรคที่กำหนด ซึ่งจะเริ่มในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

๔. สถานการณ์ในพื้นที่ภาคใต้

การปิดโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเวลานาน อาจส่งผลให้เด็กในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีภาวะทุพโภชนาการสูงที่สุดในประเทศไทยและหลายคนพึ่งพิงอาหารกลางวันจากโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้รับประทานอาหารอย่างเพียงพอหรือมีคุณภาพ ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้บางรายถูกระงับสัญญาณโทรศัพท์มือถือ เนื่องจากไม่ได้ลงทะเบียนซิมการ์ด โดยวิธีจดจำใบหน้า (Face Recognition) ตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า

บทวิเคราะห์และข้อคิดเห็น

๑. มาตรการจ่ายเงินชดเชยรายได้ (๕,๐๐๐ บาท) และมาตรการอื่นที่คล้ายกัน เป็นมาตรการชั่วคราว ระยะสั้น ซึ่งกำหนดให้ต้องลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์ รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาและขยายกลุ่มเป้าหมายมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบว่ามิได้รับผลกระทบบางกลุ่มไม่อาจเข้าถึงมาตรการดังกล่าวได้ เช่น คนไร้บ้าน คนพิการ คนไม่มีสัญชาติไทยซึ่งมีชื่อในระบบทะเบียนราษฎรและอาศัยในประเทศไทยเป็นเวลานาน

๒. รัฐบาลและกระทรวง พม. ควรพิจารณามาตรการช่วยเหลือคนไร้บ้าน และคนที่ไม่มีสัญชาติไทยที่มีชื่อในระบบทะเบียนราษฎรและอาศัยในประเทศไทยเป็นเวลานานในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อประกันว่ากลุ่มคนดังกล่าวจะเข้าถึงความช่วยเหลือที่จำเป็นในการดำรงชีพและด้านสุขภาพเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙

๓. แนวทางของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในช่วงปิดเทอม ไม่ได้สื่อสารให้ชัดเจนอย่างเพียงพอว่านักเรียนทุกคนต้องเข้าเรียนหรือไม่ ทำให้เด็กและครอบครัวมีความกังวล และหลายคนได้พยายามจัดหาอุปกรณ์การเรียน (ทีวีดิจิทัล สมาร์ทโฟน) อันเป็นการเพิ่มภาระปัญหาทางการเงินให้แก่เด็กและครอบครัวมากขึ้น

๔. การแก้ปัญหาทุพโภชนาการในเด็กที่ต้องพึ่งพิงอาหารกลางวันจากโรงเรียน ยังมีแนวทางไม่ชัดเจน มีรายงานเพียงการจัดสรรเงินไปที่โรงเรียน แต่ยังไม่มีความชัดเจนที่ประกันว่าเงินดังกล่าวจะใช้เพื่อจัดหาอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้แก่เด็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริงในช่วงปิดเทอม

๕. ข้อกำหนดให้คนที่อาศัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องลงทะเบียนซิมการ์ดของโทรศัพท์มือถือแบบจดจำใบหน้า หรืออาจถูกระงับสัญญาณมือถือหากไม่ดำเนินการ อาจคำนึงถึงความจำเป็นและความได้สัดส่วนระหว่างการรักษาความมั่นคงในพื้นที่ กับการดูแลสุขภาพ การป้องกันและควบคุมการระบาดของโควิด-๑๙ เนื่องจากอาจทำให้ผู้ถูกระงับสัญญาณมือถือมีอุปสรรคในการเข้าถึงข่าวสารที่จำเป็นในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดดังกล่าว